

undergone fully by the parties involved to reach the results, though it was interrupted in the very beginning of the war, but extended to the required period and continued according to the calendar schedule. It highlighted many factors which affect the process. It emphasizes diligence and hard work Ukrainian teachers have given to approach online education since February 24'2022 successfully. There is no written scenario for both parties how to overcome the difficulties when reaching their goals. Every individual case should be treated individually.

Шейкіна Надія,

*кандидат біологічних наук, доцент,
доцент кафедри фундаментальної та мовної підготовки,
Національний фармацевтичний університет, м. Харків*

Баранник Мар'яна,

*кандидат фізико-математичних наук,
старший викладач кафедри фундаментальної та мовної підготовки,
Національний фармацевтичний університет, м. Харків*

Скаковська Дар'я,

*студентка фармацевтичного факультету,
Національний фармацевтичний університет, м. Харків*

ЗАСВОЮВАННЯ ПРИРОДНИЧИХ ОСВІТНІХ КОМПОНЕНТ ЗДОБУВАЧАМИ ОСВІТИ В ФОРМАТІ ОНЛАЙН НАВЧАННЯ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ

Актуальність. У 2020 році спалах пандемії COVID-19 поширився по всьому світу, торкнувшись майже всіх країн і територій. Тоді сучасне суспільство вперше зіткнулося з проблемою деформацій здоров'я педагогів та

здобувачів освіти в умовах переходу на дистанційне навчання через COVID-19, викликаних зміною професійної діяльності [1]. Після оголошення воєнного стану, який був уведений указом президента 24 лютого 2022 року на всій території України 2 млн 238 тисяч українських школярів перебувають на традиційному або змішаному форматі навчання, водночас 1 млн 751 тисяча учнів навчається виключно онлайн [2]. Освітній процес у закладах вищої освіти переважно організований у дистанційному форматі [3]. Все це не могло не відобразитися на результатах навчання здобувачів освіти та їх відношенні до навчального процесу, зокрема до процесу пізнання природничих освітніх компонент. Згідно до звіту за результатами дослідження якості організації дистанційного навчання у закладах загальної середньої освіти України Державної служби якості освіти України за 2020-2022 навчальний рік у математичній та мовно-літературній галузях (українська та іноземна мови) результати навчання погіршилися. Про погіршення результатів з математичних освітніх компонент заявили 58 % керівників, природничих освітніх компонент — 54 %, технологічних — 56 % [4].

Мета. Наведене дослідження проведене з метою виявлення сильних та слабких сторін викладання освітніх компонент природничого напрямку у сучасних умовах та їх подальшого адаптування до умов та потреб сьогоденного суспільства.

Матеріали та методи. Було проведене онлайн-анкетування здобувачів вищої освіти та учнів старшої школи (далі здобувачі освіти) щодо впливу сучасних умов в Україні на емоційний стан та навчальний процес у дистанційному форматі, результативність навчання, успішність, мотивацію до навчання, кількість часу та зусиль, необхідних для засвоєння знань; респондентам була надана можливість обрати необхідні умови для успішного засвоєння знань та дефіцитні складові під час пізнавального процесу.

В опитуванні взяли участь 120 респондентів віком від 16 до 35 років. 95% респондентів є здобувачами вищої освіти та учні 11-х класів. Для перевірки

відповідності вибірки іншим статистикам було проведено перевірку щодо частки здобувачів вищої освіти у відібраних закладах освіти за типом, регіоном, місцем знаходження здобувачів освіти. Для наведених характеристик відхилення становлять не більш за 5 %, що є цілком задовільним, враховуючи обсяг вибірки.

Результати та обговорення. За місцем знаходження 51,7% анкетованих знаходяться в прифронтових містах, 26,7% – за кордоном. 27,9% опитаних оцінили свій емоційний стан як стабільний та вище, натомість 37,7% опитаних вважають свій емоційний стан таким, що нижче за середній. 70,5% респондентів зазначили, що за останній рік зіткнулися з апатією та відсутністю прагнення до навчання, з яких лише 19,7% стикалися з цим й у мирний час. При цьому «емоційні гойдалки» (бурхливу зміну емоцій, які складно контролювати) відчувають 55,7% респондентів. До того, з тих, хто відчувають подібний стан, 44,8% помітили складнощі із засвоєнням інформації; 13,8% зазначили про неможливість навчатися в подібному стані; 13,8% вважають, що необхідність навчатися та проходити контрольні заходи ще більше пригнічує їх емоційний стан; натомість 17,2% зазначили, що навчання допомагає відволікатися та/або вийти з цього стану; лише 10,3% респондентів вважають, що їх емоційний стан аж ніяк не впливає на результативність навчання.

До 40% респондентів помітили погіршення успішності навчання за 2022 рік, 15% відзначили покращення успішності. Серед факторів, які мають негативний вплив на навчання 41% відзначив відсутність світла та зв'язку, 32,8% – емоційний стан та стрес, лише 16,4% респондентів вказали на відсутність практичних офлайн занять. 59% опитаних вважають, що складнощі з доступом до друкованих навчальних матеріалів майже не мають негативного впливу на навчання. 58% респондентів не бачать складнощів у поєднанні навчання у декількох навчальних закладах.

Серед умов, які сприяють засвоєнню знань з природничих освітніх компонент 85,2% респондентів відмітили професіоналізм викладача, 77% – наявність

дистанційних навчальних матеріалів, 70,5% – наявність та доступність додаткових джерел інформації, 57,4% – мультимедійне подання інформації, 54,1% зазначили взаємодію між здобувачами освіти; лише 27,9% звернули увагу на необхідність роботи в групах.

Серед факторів, яких найбільше не вистачає під час навчання в умовах дистанційного навчання, 62,3% опитаних звернули увагу на відсутність мотивації та наснаги, 0,7% вказали на спілкування з іншими здобувачами освіти, 57,4% респондентів не вистачає занять в аудиторіях, 49,2% опитаних вказали на бракування практики під час занять.

Розглядаючи сучасні зовнішні умови в Україні, які негативно впливають на навчання, 63,3% опитаних вказали на негативні новини та втрати, 58,3% – відчуття небезпеки, тривожність, 43,3% респондентів відмітили повітряні тривоги, а 41,7% – зміну житлових умов.

30% респондентів відмітили, що кількість часу та зусиль, необхідних для засвоєння знань, значно збільшилася. При оцінюванні власної мотивації до навчання у сучасних умовах порівняно з традиційним очним навчанням 14,8% респондентів відмітили значне, а 32,8% – помірне зменшення мотивації, 18% опитаних зазначили збільшення мотивації до навчання у сучасних умовах.

Висновки. Таким чином, наведене дослідження демонструє, що головними демотиваторами для здобувачів освіти у сучасних умовах є пригнічений емоційний стан та стрес, які викликані здебільшого негативними новинами та відчуттям небезпеки. Проте, також треба зазначити, що сучасні здобувачі освіти пристосувалися до навколишніх умов, чому сприяє грамотний та виважений підхід викладацького складу закладів освіти. Збільшенню мотивації до засвоєння природничих дисциплін сприятиме збільшення використання інноваційних методів навчання, в тому числі й тих, що сприятимуть спілкуванню між здобувачами освіти, зокрема групові завдання, змагання, ігри тощо.

Список використаних джерел

1. Sheykina N., Barannyk M., Naumenko N., Alohina N., Nessonova M., Kaidalova L. / Study of professional health of higher education teachers in Ukraine under quarantine / *INDECS Journal*. – 2022. – с. 336-348
2. URL: <https://osvita.ua/school/87974/> (дата звернення 01.03.2023)
3. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/pozashkilna-osvita/distancijne-navchannya> (дата звернення 01.03.2023)
4. Звіт за результатами дослідження якості організації дистанційного навчання у закладах загальної середньої освіти України Державної служби якості освіти України за 2020-2022. URL: https://sqe.gov.ua/wp-content/uploads/2022/08/Zvit_Distance_learning_school_SQE_SURGe_30.08.2022.pdf (дата звернення 01.03.2023).